

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΪΟΥ 2009

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1.

1. Σωστό
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Λάθος
5. Σωστό

A.1.2.

α. « Μέθοδος διακανονισμού που κυριάρχησε προοδευτικά στο εξωτερικό εμπόριο κατά την περίοδο της κρίσης του 1929-1932. Οι διεθνείς συναλλαγές δηλαδή δεν γίνονταν με βάση...θετικά στοιχεία»

Σχολ. Βιβλίο σελ. 54.

β. « Περί τα τέλη της δεκαετίας...Κουμουνδούρος » Σχολ. Βιβλίο σελ. 76

γ. « Οργανώθηκε στο Θέρισο κατά την περίοδο του ομώνυμου επαναστατικού κινήματος με πρόεδρο τον Ελ. Βενιζέλο...την εφημερίδα <<το Θέρισο>> » Σχολ. Βιβλίο σελ 213-214

δ. « Εγκαταστάθηκε το 1880 στην Τραπεζούντα...δημοκρατικό πολίτευμα» Σχολ. Βιβλίο σελ. 248

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. «Ως αντιβενιζελικά θεωρούνταν...ήταν πιο διαλλακτικό »
Σχολ. Βιβλίο σελ. 92

A.2. 2. «Στην αρχή το κράτος...κατοικία τους με τους πρόσφυγες »
Σχολ. Βιβλίο σελ. 148-149

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Μετά τη ψήφιση του Συντάγματος του 1864 άρχισε μια νέα εποχή για τον πολιτικό βίο της χώρας . Η αλλαγή του πολιτεύματος σε συνδυασμό με τη ψήφιση αρκετών φιλελεύθερων διατάξεων έφεραν μια νέα πνοή στο χώρο της πολιτικής στην Ελλάδα. Παράλληλα η εφαρμογή ενός νέου εκλογικού συστήματος συνέβαλε στην εξυγίανση των πολιτικών ηθών και στην ανάδειξη της λαϊκής κυριαρχίας.

Με το σύνταγμα του 1864 ορίστηκε η αρχή της άμεσης μυστικής και καθολικής ψήφου (για τον ανδρικό πληθυσμό) με σφαιρίδια . Όπως αναφέρεται από το συγγραφέα Ν. Αλιβιζάτο με το άρθρο 66 του νέου συντάγματος οι εκλογές αποφασίστηκε να γίνονται ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια ενώ οι βουλευτές θα εκλέγονταν με τετραετή θητεία. Σε όλη τη χρονική περίοδο που ακολούθησε το εκλογικό σύστημα δεν επέβαλλε να ψηφίζει κανείς ένα μόνο κόμμα, αλλά έδινε τη δυνατότητα να ψηφίζονται όλοι οι υποψήφιοι θετικά ή αρνητικά. (Σε κάθε εκλογικό τμήμα υπήρχαν τόσες κάλπες όσοι ήταν και οι υποψήφιοι στην περιφέρεια. Κάθε κάλπη ήταν χωρισμένη εσωτερικά σε δύο μέρη που αντιστοιχούσαν στο ΝΑΙ και στο ΟΧΙ. Ο ψηφοφόρος λαμβάνοντας στα χέρια μια μολυβένια μπάλα, το σφαιρίδιο το έριχνε στην πλευρά της κάλπης που αντιστοιχούσε στην επιθυμητή του στάση). Επίσης, ένας εκλογέας μπορούσε να ψηφίσει θετικά κάποιον υποψήφιο στον οποίο είχε υποχρέωση, παράλληλα όμως μπορούσε να δώσει θετική ψήφο και σε κάποιον άλλο τον οποίο θεωρούσε ικανό. Μολαταύτα, και ιδιαίτερα μετά το 1882, όλο και συχνότερα παρουσιάζεται το φαινόμενο οι εκλογείς να ψηφίζουν με κομματικά κριτήρια και να

περιορίζεται η συνήθεια να ψηφίζονται θετικά και πολιτικοί άλλων κομμάτων. Κατά τη δεκαετία του 1890 οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση. Ακόμα και η εκλογή ανεξάρτητων τοπικών προσωπικοτήτων άρχισε να περιορίζεται. Το 1879 για παράδειγμα, υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια, ενώ το 1885 μόνο 4. Έτσι παρουσιαζόταν και το φαινόμενο να περιλαμβάνονται σε κομματικά ψηφοδέλτια ανεξάρτητοι υποψήφιοι, για να έχουν πιθανότητες επιτυχίας στις εκλογές.

Στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα ο ρόλος των κομμάτων ενισχύθηκε, απέκτησαν κύρος στη δημόσια ζωή. Παρ' όλα αυτά, όσον αφορά τουλάχιστον τα δύο μεγάλα κόμματα, η επιλογή των εκλογέων βασιζόταν κατά κύριο λόγο στην κρίση τους για την πολιτική των κομμάτων, στις επιδράσεις που αυτά ασκούσαν κατά περιοχές και στα συμφέροντα κάθε κοινωνικής ομάδας. Η εκλογική ζωή όπως αναφέρεται στο απόσπασμα συνδέθηκε με τις εκλογικές αναμετρήσεις. Το νέο εκλογικό δίκαιο λειτούργησε ως <<ασφαλιστική δικλείδα>> για την αποφυγή κοινωνικών αναταραχών ενώ και το νέο πολίτευμα συνέβαλε στο να μη δημιουργούνται συγκρούσεις, συμμαχίες και διακρίσεις μεταξύ των εκλογέων. Η διεξαγωγή ανα τακτά χρονικά διαστήματα εκλογών βοήθησε στην αποτροπή εμφύλιων αναταραχών, φαινομένων δηλαδή που παρατηρούνταν με έντονο τρόπο τα προηγούμενα χρόνια. Η εφαρμογή της καθολικής ψηφοφορίας λειτούργησε κατευθυνστικά στην εφαρμογή των δημοκρατικών θεσμών και στην επίλυση πολλών προβλημάτων, όπως εκείνο της ανάθεσης της εντολής σχηματισμού κυβέρνησης. Με τη ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης το 1875, ο βασιλιάς έδινε αυτήν την εντολή μόνο σε πολιτικό ο οποίος σαφώς είχε τη «δεδηλωμένη» εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών. Αυτό στέρησε από τα κόμματα μειοψηφίας τη δυνατότητα να σχηματίζουν κυβέρνηση, τα ώθησε σε συνένωση με τα μεγάλα και είχε ως αποτέλεσμα σταθερότερες κυβερνήσεις πλειοψηφίας. Οι Έλληνες αντιλήφθηκαν ότι η ψήφος αποτελεί αναφαίρετο ατομικό δικαίωμα.

Με το νέο εκλογικό σύστημα η δύναμη της λαϊκής αντιπροσωπείας ενισχύθηκε ενώ το 1884 το αποτέλεσμα των εκλογών έφερε στο

προσκήνιο δύο νέα πολιτικά κόμματα που συνέβαλαν στον εκσυγχρονισμό του πολιτικού συστήματος της χώρας.

ΘΕΜΑ Β2 α. Ο ξεριζωμός των Ελλήνων της Μικράς Ασίας ευαισθητοποίησε τους Έλληνες της Ρωσίας, οι οποίοι ήδη από το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο, τον Ιούλιο του 1917 στο Ταϊγάνιο αποφάσισαν την εκλογή Κεντρικού Συμβουλίου για τη δημιουργία ανεξάρτητου Ποντιακού Κράτους, με προσωρινή έδρα την πόλη Ροστόβ. Για πρώτη φορά οι Πόντιοι της Διασποράς οργανώθηκαν σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Βόλο), καθώς επίσης και στις πόλεις του εξωτερικού.

Στην Ευρώπη πρωτεργάτης του αγώνα ήταν ο Κ. Κωνσταντινίδης, ο οποίος από τη Μασσαλία με διαδοχικά υπομνηματα ενημέρωνε τις συμμαχικές δυνάμεις για την τραγική κατάσταση που επικρατούσε στον Πόντο. Ο ίδιος επίσης τύπωσε και κυκλοφόρησε χάρτη που όριζε τα σύνορα της προτεινόμενης ποντιακής δημοκρατίας. Αυτό το χάρτη τύπωσε και σε απλό σχήμα ταχυδρομικού δελτίου (καρτ-ποστάλ) με γραπτό κείμενο στα γαλλικά: «Πολίτες του Πόντου ξεσηκωθείτε! Θυμίστε στα φιλελεύθερα έθνη τα ύψιστα δικαιώματά σας για τη ζωή και την ανεξαρτησία». Η ρωσική επανάσταση ξεσήκωσε τους Έλληνες του Πόντου για το δικό τους εθνικό αγώνα, ενώ στο πρώτο παγκόσμιο Πανποντιακό Συνέδριο, που οργανώθηκε στη Μασσαλία το Φεβρουάριο του 1918, ο ίδιος ο Κ. Κωνσταντινίδης, με τηλεγράφημα που έστειλε στον Α. Τρότσκι, ζήτησε επίσημα την υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης.

Όπως αναφέρεται στο δεύτερο απόσπασμα από το συγγραφέα Βλ. Αγκτζίδη τον Ιούλιο του 1918 οι Πόντιοι της Νότιας Ρωσίας, του Καυκάσου και του Πόντου συνεδρίασαν στο Μπακού και κήρυξαν την ανεξαρτησία της περιοχής του Πόντου. Ανέδειξαν μάλιστα ένα επταμελές συμβούλιο το οποίο θα διοικούσε όλα τα σωματεία τους. Λίγους μήνες αργότερα στο Παρίσι οι ποντιακές οργανώσεις έστειλαν στις Συμμαχικές Δυνάμεις υπόμνημα με το οποίο διεκδικούσαν την ανεξαρτησία τους. Όταν το Δεκέμβριο του 1918 ο Έλληνας πρωθυπουργός αρνήθηκε στη Συνδιάσκεψη των Παρισίων να εκθέσει ανοιχτά τα αιτήματα των Ποντίων προκλήθηκε μεγάλη απογοήτευση στους τελευταίους, οι οποίοι στα διάφορα συνέδρια που

πραγματοποίησαν στο Μπακού, στο Κρασνοντάρ, στο Βατούμ και στη Μασσαλία, διαμαρτυρήθηκαν έντονα για τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης. Πολλά ποντιακά σωματεία έστειλαν τότε τηλεγραφήματα στο Παρίσι για να μεταπείσουν τον Έλληνα πρωθυπουργό, τον οποίο επισκέφθηκε μάλιστα τον Απρίλιο του 1919, ο μητροπολίτης Χρύσανθος. Όταν επετράπη στον τελευταίο η είσοδος στην αίθουσα των Συνδιασκέψεων και η απευθείας έκθεση των αιτημάτων των συμπατριωτών του στους αρχηγούς των υπολοίπων κρατών, οι περισσότεροι από αυτούς, με εξαίρεση τους Άγγλους αντιπροσώπους, είδαν με πολλή κατανόηση τα αιτήματα των Ελληνοποντίων. Συγκεκριμένα, στην πρόταση του μητροπολίτη να γίνει ο Πόντος ανεξάρτητο κράτος υπό ελληνική εντολή, ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. Ουίλσον απάντησε: «Είναι θαυμάσια όσα μου λέτε. Ο Πόντος πρέπει να γίνει ανεξάρτητος. Μίαν ψήφον έχω εις την Συνδιάσκεψιν, αλλά θα την διαθέσω υπέρ του λαού σας».

Τα γεγονότα όμως που ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια δεν ικανοποίησαν τις προσδοκίες των Ελληνοποντίων. Η Ποντιακή Δημοκρατία έμεινε ένα όνειρο ενώ η καταδίκη σε θάνατο όλων των πρωτεργατών του Αγώνα σφράγισε την εθνική συμφορά του ποντιακού Ελληνισμού αλλά και του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας γενικότερα.

β. Η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ήταν αρχικά σύμφωνη με τον αγώνα και τις εθνικές διεκδικήσεις των Ποντίων. Στο συνέδριο Ειρήνης όμως στο Παρίσι, που άρχισε το Δεκέμβριο του 1918, ο Ελ. Βενιζέλος πιέστηκε από τις συμμαχικές δυνάμεις και δε συμπεριέλαβε τον Πόντο στο φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων ενώ συμφώνησε να παραχωρηθεί η περιοχή στην υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία. Όπως επισημαίνεται στο α' απόσπασμα από την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ο Ελ. Βενιζέλος άλλαξε τη στάση του έναντι των αγωνιστών του Πόντου διότι έκρινε ανέφικτη την υλοποίηση των αιτημάτων τους καθώς θεωρούσε πως το αίτημά τους για αυτονομία είχε ελάχιστες πιθανότητες να γίνει αποδεκτό. Στόχος του στη Συνδιάσκεψη που ακολούθησε το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ήταν η αποτελεσματικότερη προβολή των υπόλοιπων εθνικών διεκδικήσεων. Όπως διαπιστώνεται από το γ' απόσπασμα που προέρχεται από

εφημερίδα της εποχής του 1919 και αποτελεί μία πρωτογενή πηγή, ο Ελ. Βενιζέλος στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης δήλωσε ενώπιον των άλλων αρχηγών Κρατών ότι μία ενδεχόμενη αυτονόμηση της Μικράς Ασίας θα προξενούσε μεγάλη ανησυχία στην Ευρώπη διότι λόγω του μεγάλου πληθυσμιακά Ελληνικού στοιχείου στην περιοχή το Ποντιακό Κράτος θα ζητούσε την ένωση με το Ελλάδα <<Αυτονόμησις...μετά του Ελληνικού Κράτους>>. Επιζήτησε μάλιστα να καθησυχάσει τις νικήτριες χώρες της Αντάντ για τις πραγματικές προθέσεις της ελληνικής πλευράς ενώ αρκέστηκε στο να τους υπενθυμίσει τις υποσχέσεις που έδωσαν το 1915 για παραχώρηση στην Ελλάδα μέρους της Μικράς Ασίας εάν η χώρα συμμετείχε στο πλευρό τους στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρότεινε το σχηματισμό ελεύθερου Αρμενικού Κράτους το οποίο θα διοικείται από τις Μεγάλες Δυνάμεις και από εντολοδόχους της Κ.Τ.Ε.

Μετά τη διεξοδική όμως ενημέρωση που έλαβε ο Έλληνας πρωθυπουργός τον Απρίλιο του 1919 από τον Χρυσανθο, για το Ποντιακό Ζήτημα, μετέστρεψε τη στάση του και αποφάσισε να ενισχύσει τις προσπάθειες των Ποντίων. Έδωσε μάλιστα την έγκρισή του στο μητροπολίτη να συνεχίσει την προσπάθεια ενημέρωσης όλων των πολιτικών που έλαβαν μέρος στη Συνδιάσκεψη.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ "ΟΜΟΚΛΗΤΗΣ"